

Idegenben, mégis itthon.

Időpont: 1952. május 4. Húsvét után 3. vasárnap

Alapige: 1Péter 2,11-20

Szeretteim, kérlek titeket, mint jövevényeket és idegeneket, tartóztassátok meg magatokat a testi kívánságoktól, amelyek a lélek ellen vitézkednek,

Magatokat a pogányok közt jól viselvén, hogy amiben rágalmaznak titeket mint gonosztevőket, a jó cselekedetekből, ha látják [azokat], dicsőítsék Istent a meglátogatás napján.

Engedelmeskedjetez azért minden emberi rendelésnek az Úrért: akár királynak mint feljebbvalónak;

Akár helytartóknak, mint akiket ő küld a gonosztevők megbüntetésére, a jól cselekvőknek pedig dicsérésére.

Mert úgy van az Isten akarata, hogy jót cselekedvén elnémítsátok a balgatatag emberek tudatlanságát;

Mint szabadok, és nem mint akiknél a szabadság a gonoszság palástja, hanem mint Istennek szolgái.

Mindenkit tiszteljetez, az atyafiúságot szeressétez; az Istent féljetez; a királyt tiszteljetez!

A cselédez teljes félelemmel engedelmeskedjetez az uraknak; nemcsak a jóknak és kíméleteseknek, de a szívteleneknek is,

Mert az kedves dolog, ha valaki Istenről való meggyőződéséért tűr keserűséget, méltatlanul szenvedvén.

Mert micsoda dicsőség az, ha vétkezve és arcul veretve tűrtök? De ha jót cselekedve és [mégis] szenvedve tűrtök, ez kedves dolog Istennél.

A keresztyén élet egyik legnehezebb kérdése a keresztyén embernek a világhoz való viszonya. Olyan kérdés ez, melyért Krisztus is imádkozott már főpapi imádságában: „*Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.*” (Jn 17,15). Az a tény, hogy Krisztus épp főpapi imádságában vitte ezt a kérdést az Atya elé, amikor nemcsak tanítványaiért könyörgött, hanem azokért is, akik majd hisznek őbenne (Jn 17,20), világosan mutatja, hogy ez a kérdés nemcsak a tanítványok nemzedékének kérdése, hanem örök kérdés, míg e világ világ léssen, minden nemzedéknek újra meg újra meg kell harcolnia ezt a harcot s úgy alakítania ki magatartását a jelenvaló világban.

Krisztus imádsága azonban nemcsak e kérdés örök időszerűségét mutatja, hanem jelentkezik benne teljes világossággal e kérdés nagy feszültsége is. Két kísértés fenyegeti ugyanis e kérdésben a keresztyén embert. Az egyik úgy akarja megoldani a kérdést, hogy megveti a világot, sápadt mennykórral ábrándozva megy végig e siralomvölgyén s várja a halált, hogy e világ börtönéből kiszabadítsa. – A másik beleveti magát ebbe a világba, elmerül, felolvad s eltűnik benne, mint az új hazában az ó hazáról megféledekező bevándorolt. Krisztus azért imádkozik, hogy az övéi úgy tudjanak élni, mint akik e világban vannak, de nem e világból valók. Két gondolatnak kell tehát egymást ellensúlyozó feszültségben élni bennünk. Az egyik szerint itt idegenek vagyunk, a másik szerint itt a helyünk. Hazánk a menny, Istentől rendelt helyünk pedig a föld. A jelenvaló világban tehát idegenben vagyunk s mégis itthon. Ezt fejt ki Péter is a világban szétszórt s kemény urak alatt rabszolgasorsban görnyedő olvasói előtt mintegy aprópénzre váltva fel s konkrété alkalmazva Krisztus főpapi imádságát az akkori jelenvaló világra.

1. Jövevények és idegenek vagyunk e jelenvaló világban, emlékezteti Péter olvasóit. Olyan helyen tartózkodunk tehát, ahol nincs polgárjogunk, ahol csak átutazó vándorok vagyunk. Idegenben élünk.

Az idegenben létnek kísértése van. Az idegen ugyanis feltűnik, a feltűnés pedig kellemetlen. Az ember úgy érzi, mintha mindenki őt nézné, mindenki róla beszélne, mindenki rajta kuncogna. Ezért szeretne az idegen alkalmazkodni a környező világhoz és eltűnni benne. Ezért dobja el magától a falusi az otthoni népviseletet, mihelyt városba kerül s vesz fel az új módival új erkölcsöket is.

A keresztyén embernek is megvan ez a kísértése. Ő is idegen és feltűnő. Elüt ettől a világtól s ezért tapasztalnia is kell e világ gúnyolódását. Jézust saját családjá nem tartotta normálisnak (Márk 3,21) s erőszakkal haza akarta vinni őt. Az első pünkösdkor az apostolokat részegeknek tartották. Pálra azt mondta Festus tisztartó: „*Bolond vagy te...*” (ApCsel 26,24). Persze mentsen Isten attól, hogy valaki a keresztyénséget különckedésben mutassa meg. A különck mindig maskara. Nem idegen, hanem hóbortos. Nem elvek bátor képviselője, hanem bohóc. A különck keresztyén a törvényeskedés bohóca. Magára vessen, ha kimosolyogják s nem veszik komolyan, hiszen maga csinálta magából ezt a maskarát. Sem Jézus, sem az apostolok nem voltak különckök, de aki a közelükbe került, az megérezte valamit abból, hogy van rajtuk, bennük valami más, hogy – így mondjuk – nem idevalósiak. Péter azt akarja, hogy a keresztyénségnek ez a hímpora maradjon meg Isten gyermekein. Lássék meg rajtuk – anélkül, hogy különckök lennének – az, hogy idegenek e világban.

Két vonatkozásban akarja különösképpen megmutattatni ezt a más, ezt az idegen jelleget: Legyenek a test világában a lélek emberei, a szenvedés világában a türelem példái.

„*Tartóztassátok meg magatokat a testi kívánságoktól, amelyek a lélek ellen vitézkednek*”, mondja az apostol /11. vers/. Ez a világ a test világa. Nem mindig okvetlenül rossz értelemben. A test, a földi élet, annak szükségei és gyönyörűségei körül forog benne minden. Ahol azonban ez lesz a központ, ott a lélek kárt vall. Krisztus is megmondotta: „*Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?*” (Márk 8,36). Pál pedig egyenesen sírva mondja, hogy akik mindig a földiekkel törődnek, azoknak istenük lesz a hasuk, Krisztus keresztyének ellenségei lesznek s a végük veszedelem lesz (Fil 3,18-19). A keresztyéneket azért kell féltetni ettől, mert ez tőlük sem idegen. A testközpontú életet nem úgy kell megtanulni nekünk a kívülvaló világtól, mert belülről mi magunk is hajlamosak vagyunk erre. Az idegenben lét pedig csökkenti a testi kívánságokkal szemben a lelki gátlásokat. A tékozló fiú is ezért költözött messze idegenbe (Lk 15,13). Csak ott mert tobzódva élni. Magunkon is tapasztaljuk, hogy idegenben szabadosabbak vagyunk. Ezért fontos, hogy a lélek vitézeiként éljünk a test világában, mint akik minden erőltetés és mesterkéeltség nélkül csak úgy természetesen élnek oly életet, mely nemcsak kenyérrel él, hanem Isten ígéjével is, melynek nem elég a szünnap, hanem istentisztelet is kell, mely szent és tiszta örömeiket ismer s fegyelem alatt tudja tartani a testét. Nagy baj van ott, ahol e világ gyermekei több erkölcsi akaraterővel rendelkeznek, mint Isten népe!

A másik, amiben ki kell tűnnie a keresztyén ember „más” voltának, az, hogy a szenvedés világában a türelem példája.

Ez a világ a szenvedések világa. Ez alól Isten népe sem kivétel. Péter levele olvasóinak is voltak lelki szenvedései: alaptalan rágalmatokat kellett elhordozniok /12. vers/, gonosztevőknek mondták őket... és voltak testi szenvedéseik is: szívtelen gazdáik tetteleg bántalmazták s arcul

verték őket /18-20. vers/. Ez a világ nehezen tűri a szenvedést. Isten népe a lélek és erő népe. Ezt meg kell mutatnia a szenvedéseiben is! Imponáló módon kell tudni tűrnie, mint ahogy Mestere is cselekedte a kereszten. Szervedni tudása még a kivégző osztag parancsnokának, a római századosnak is imponált s megtérítette azt.

Vajon meglátszik-e rajtunk, hogy mi a lélek és erő országának polgárai vagyunk. Onnan jöttünk s itt idegenben vagyunk?

2. Krisztus azonban nem akarja, hogy hívei életidegenül ténferegjenek a jelenvaló világban, hanem azt akarja, hogy pozitíve viszonyuljanak hozzá. Idegenségük teljes fenn- és megtartásával mégis itthon érezzék magukat benne. A keresztyén ember tehát nem száműzetésben van e földön, ahol folyton számolgatja a napokat, mikor lesz már vége a száműzetésnek s mikor térhet haza, hanem küldetésben van itt. Krisztus is így élt e földön s ezért imádkozta élete végén: „*Elvégeztem a munkát, amelyet reám bízál, hogy végezzem azt.*” (Jn 17,4). Itt kell megszereznie üdvösségét az embernek s itt kell munkálnia mások üdvösségét, ez a keresztyén ember küldetése és munkája e világban. Csak itt lehet megtérni. A halál után nincs megtérés. Csak itt vizsgálhat le a hitünk a felebaráti szeretetben. A világhoz való pozitív viszonyulásunk tehát nem a boldogulásunk, hanem az üdvösségünk kérdése.

Péter itt is két vonatkozást emel ki, amelyben meg kell mutatkoznia annak, hogy a keresztyén ember a jelenvaló világban idegenben van, de mégis itthon. Az egyik a honpolgári engedelmesség, a másik a munka. Mindkettő a keresztyén jómagaviselethez tartozik /12. vers/. Mindegyiket „az Úrért” kell cselekedni, tehát mindkettő istentisztelet. Az ige nem ismeri el azt, hogy valami profán. Nem tesz különbséget szent és profán között. Nem mondja, hogy ez szent, ez az Istené, ez pedig profán, ennek nincs köze Istenhez. A honpolgári engedelmesség /13-17. vers/ és a munka /18-20. vers/ is Istenért végzendő el. Ezért független az intézkedő emberektől. Ne felejtsük el, hogy a királyok, akikről Péter ír, római császárok s a helytartók olyanok, mint Pilátus. Ezeknek kell engedelmeskedni. A munkáltatók is szívtelenek, mégis úgy kell nekik dolgozni, mintha Istennek dolgoznánk. Ez kedves dolog Istennél /20. vers/. Mennyivel inkább ez a kötelességünk, ha Isten kedve szerint való feljebbvalókról és gazdákról van szó!

Isten ennek a magatartásnak misszionáló erőt ígér. Így is van. Justinus vértanú, a II. század nagy egyházi tanítója is így lett keresztyén. Maga mondja el, hogy mikor látta a keresztyén vértanúk türelmes hősiességét, azt kellett mondania magában: Akik így halnak meg, azok nem lehetnek gonosztevők. Őt is a keresztyének életének bizonyágtétele vezette el Krisztushoz!

Vajon az én életemre el lehet-e mondani: Idegenben és mégis itthon?

Vajon az én életemnek van-e misszionáló ereje?

Megváltónk ezt várja tőlünk.

Ámen.